

Ристо Малчески
Скопје

КОЛИН МАКЛОРЕН

Колин Маклорен (*Colin Maclaurin*, февруари 1698 - 14. јуни 1746) бил шкотски математичар.

Роден е во Килмадан во Аргајл. Неговиот татко, пречесниот Џон Маклорен, бил је свештеник во Глендерул и автор на ирската верзија на Псалмите. Колин го загубил таткото многу мал, а мајката пред да наполни девет години. Го образувал неговиот чичко Даниел Маклорен, кој бил свештеник на Килфинан.

Се запишал на Универзитетот во Глазгов кога имал 11 години, што не било невообичаено, а дипломирал на 14 години со успешна одбрана на тезата *Мокта на гравитацијата*, што било невообичаено.

По дипломирањето останал во Глазгов, каде извесно време студирал богословија, а во 1717 година, кога имал 19 години, по натпреварувањето кое траело десет дена, е избран за професор по математика на Марискал колеџот при Универзитетот во Абердин.

Во текот на одморите во 1719 и 1721 година го посетил Лондон, каде се запознал со Исак Њутн, Хоудли, Семјуел Кларк, Мартин Фоукс и други значајни мислителите од тоа време и е примен во Кралското друштво.

Во 1722 година, откако нашол компетентен професор да го замени во Абердин на определено време отпатувал во континенталниот дел на Европа, како тутор на Џорџ Хјум, син на Александар Хјум, вториот ерл на Марчмонт. Во текот на неговиот престој во Лорен, го напишал есејот *Судир на телата*, кој во 1724 година му ја донел наградата на Кралската академија на науки. По смртта на неговиот ученик во Монпелје, се вратил во Абердин.

Во 1725 година, станал заменик на професорот по математика во Единбург, Џејмс Грегори. За ова место го препорачал Исак Њутн, кој толку бил импресиониран со неговата работа што понудил тој да ја дава платата на Маклорен. Во ноември истата година Маклорен го добил местото на



Грегори. На Маклорен му се припишува подигнување на репуацијата на овој универзитет во школе на науката.

Првите чланове на Маклореновиот ред за некои тригонометриски функции ги дал Мадхава од Сангамаграм во XIV век во Индија. Редот исто така го развил и објавил Џејмс Грегори, но Маклорен за тоа не знаел и го објавил во *Methodus incrementorum directa et inversa*. Независно од Ојлер, ја открил *Ојлер-Маклоренову формулу*.

Во 1733 године се оженил со Ен Стјуарт, ќерка на Волтер Стјуарт, висок кралски службеник за Шкотска, со која имал седум деца.

Активно се спротиставил на Јакобитската побуна од 1745 година и ги надгледувал операциите потребни за одбрана на Единбург од војската на планинците, но по нивното влегување во градот морал да побегне во Јорк, каде го повикал надбискупот на Јорк. На патот за југ паднал од својот коњ, а од уморот и студеното време се разболел. Во Единбург се вратил откако јакобитите отишле на југ, но брзо потоа починал. Погребан е во Греј-фрајарс Керкјард, во Единбургу.

На крајот ќе наведеме некои негови дела:

- *Geometria Organica* - 1720.
- *De Linearum Geometricarum Proprietatibus* - 1720.
- *Treatise on Fluxions* - 1742. (763 страници во два тома. Прв систематски приказ на Њутновите методи.)
- *Treatise on Algebra* - 1748 (две години по смртта.)
- *Account of Newton's Discoveries* - недовршено и објавено 1750. или 1748. година (изворите се разликуваат.)